

NEGYEDIK SEKCIÓ

M.F. kontra MAGYARORSZÁG
(Kérelem száma 45855/12)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2017. Október 31.

Ezen ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

Az M.F. kontra Magyarország ügyben,

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Negyedik Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Ganna Yudkivska, *Elnök,*

Vincent A. De Gaetano,

Faris Vehabović,

Iulia Motoc,

Georges Ravarani,

Marko Bošnjak,

Paczolay Péter, *bírák,*

és Marialena Tsirli, *Szekció Jegyzőkönyvvezető,*

a 2017. október 10. napján tartott zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően a fenti időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

ELJÁRÁS

1. Az ügy az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Egyezmény („Egyezmény”) 34. cikke alapján Magyarország ellen (45855/12 számon) 2012. július 20-án F.M. Úr („a kérelmező”) által benyújtott kérelem alapján indult. A Szekció Alelnöke elfogadta a kérelmező arra vonatkozó kérését, hogy nevét ne hozzák nyilvánosságra (a Bíróság Szabályzata 47.§ 4. pont).

2. A kérelmezőt Baltay L. úr, Gyálon praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („Kormány”) Tallódi Z. úr az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja képviselte.

3. A kérelmező azt kifogásolta, hogy a rendőrség bántalmazta, és az ezzel kapcsolatban tett panasza tekintetében nem folytattak hatékony vizsgálatot, amellyel megsértették az Egyezmény 3. Cikkét. Ezen kívül a 3. Cikk és a 14. Cikk együttes hivatkozásával előadta, hogy roma származása miatt hátrányos megkülönböztetést szenvedett.

4. 2014. október 22-én a panaszt továbbították a Kormánynak.

1. Mind a kérelmező, mind a Kormány észrevételeket nyújtott be az ügy elfogadhatóságára és érdemére vonatkozóan. Ezen kívül, a European Roma Rights Centre, amelynek beavatkozását az Egyezmény 36. § 2. pontja és a Bíróság szabályzatának 44. § 3. pontja alapján az írásbeli eljárás tekintetében engedélyezték, szintén tett észrevételeket.

TÉNYEK

I. AZ ESET KÖRÜLMÉNYEI

2. A kérelmező 1990-ben született és Gyöngyöspátán él. Roma származású.

A. Az incidens

3. 2010. augusztus 12-én körülbelül 1 óra 50 perckor a kérelmezőt a Gyöngyösi Rendőrkapitányságra szállították miután őt és társait letartóztatták, mivel az általuk vezetett autóban a gyanú szerint a közeli nyaralóból lopott dolgokat találtak.

4. A kérelmező előadta, hogy nem sokkal ezt követően, körülbelül húsz percen keresztül bántalmazta őt 2 rendőr; reggel 4:30-kor a két rendőr visszatért, és körülbelül további 30 percen keresztül folytatták a kérelmező ütlegetését és rugdosását. Körülbelül két órával később a két rendőr kihallgatás céljából átkíserte a kérelmezőt egy másik szobába, de folytatták az ütlegetést, melyben más rendőrök is részt vettek. A kérelmező elmondása szerint hat rendőr és két biztonsági őr vett részt a bántalmazásban, azzal a céllal, hogy további bűncselekmények bevallására kényszerítsék. Állítása szerint pofon vágták, térdre kényszerítették, többször is megrúgták, a fejére papírzacskót húztak és a talpát egy fadarabbal csapkodták. A rendőrök azt mondták neki, hogy addig ütök, amíg el nem ismeri, hogy három lopást követett el, többször is bántalmazták és utaltak roma származására. Egyikük azt állította, az sem érdekelné, ha meghalna, ezzel csak egyel kevesebb cigány élne a földön.

5. A kérelmező végül aláírta a kihallgatásra vonatkozó jegyzőkönyvet, amely azt tanúsította, hogy a kihallgatás reggel 5:51-től 6:33-ig tartott.

6. Később, ugyanazon a reggelen, körülbelül reggel hatkor a kérelmezőt állítólag a WC-re kísérték, ahol elmondása szerint a rendőrök ismét elkezdték ütlegetni és rugdosni őt. Az egyik rendőr levette a falról a törülközőtartót és azzal ütötte a kérelmező kezét. Ismételten emlegették a kérelmező roma származását.

7. A kérelmezőt körülbelül délután 2 órakor helyezték szabadlábra.

8. Ugyanazon a napon a későbbiekben a kérelmező édesanyjának kérésére Dr. S. C. a szomszédos faluban praktizáló háziorvos kiment a kérelmezőhöz és megvizsgálta őt. Mivel az édesanya állítólag csak mellkasi panaszokról számolt be, a háziorvos nem vizsgálta meg a kérelmező lábát illetve lábfejét. Nem azonosított semmilyen külsérelmi nyomot a kérelmezőn, de megállapította, hogy bordája fáj és azt javasolta, hogy menjen kórházba ha sérüléseit tanúsító orvosi látlevelet szeretne. Dr. S. C. a helyszínen semmilyen orvosi látlevelet nem készített.

9. Aznap este a kérelmező, a Gyöngyösi Bugát Pál Kórház sürgősségi osztályára ment. Este 7 óra 34 perckor orvosi látteleletet kapott, melyért megfizette a díjat, és amely azt tartalmazta, hogy zúzódások találhatók a homlokán, az orrán, a bal könyökén és horzsolás a jobb csípőjén, mindkét kezén és a karja duzzadt és véraláfutásos; mindkét combjának hátsó felülete valamint talpa megduzzadt, vörös és fájdalmat érez. Az igazolás szerint a kérelmezőn több olyan zúzódás is található, mely idegen kéztől származik.

10. Még aznap este 8 óra 38 perckor a kérelmezőt a Hatvani Albert Schweitzer Kórházban megröntgeneztek. Hatvan 32 km-re van, ahová a kérelmezőt családtagjai vitték autóval. A röntgen alapján adott diagnózis mellkasi sérülés, agykoponya sérülés és emberi beavatkozással okozott testi sérülés volt.

11. A kérelmező állítása szerint nem szenvedett semmilyen sérülést a rendőrkapitányságra szállítás közben. Hozzátette, hogy a szabadlábba bocsátása és az orvosi vizsgálat közötti időszakban folyamatosan a rokonaival volt, akik tanúsították az ezt követő eljárás során, hogy a rendőrkapitányságon kívül semmilyen sérülést nem szenvedett.

B. Az állítólagos elkövetők ellen folytatott büntetőeljárás

12. 2010. szeptember 27-én a kérelmező rendőri bántalmazás miatt büntetőfeljelentést tett. A kérelmező vádja szerint a rendőrök a bántalmazás során ismételten említették roma származását. A nyomozást a Miskolci Városi Ügyészség folytatta le.

13. 2010. november 8-án a kérelmezőt tanúként hallgatták meg és állítólagos bántalmazóinak azonosítása céljából fényképeket mutattak neki a Gyöngyösi Rendőrkapitányságon dolgozó rendőrökről. A kérelmező azonnal kijelentette, hogy teljes bizonyossággal három elkövetőt tud azonosítani az elkövetők közül. Végül azonban nyolc személyt azonosított elkövetőként - hat rendőrt (B.T., Z.M., K.Gy., V.K., I.F. és A.H.) és két rendőrség által alkalmazott biztonsági őr (G.P. és A.Z.). Ezt követően a kérelmező elbizonytalanodott abban, hogy V.K. és A.H. valóban az elkövetők közé tartozik-e.

14. Az ügyészség szakértőt jelölt ki. A szakértő számára rendelkezésre bocsátották a Bugát Pál és Albert Schweitzer Kórházak egészségügyi látteleleteit. Az utólagosan adott szakértői véleményében a szakértő a kérelmező sérüléseinek keletkezési időpontja tekintetében a következő kijelentést tette:

“A sérülések pontos keletkezési ideje nem határozható meg. Tekintettel arra, hogy a vizsgáló orvos időszűkben lévő sérülésre jellegzetes elváltozásokat nem dokumentált, az valószínűsíthető, hogy a sérülések az orvosi ellátást megelőző 24-48 órás időtartamon belül alakultak ki. Mivel a kényszerítő eszköz alkalmazására írt rendőri jelentés adatai szerint a körzeti megbízott panasz és sérülésmentesen adta át nevezettet az ügyeletes tisztnak, a sérülések valószínűsíthetően ezen időpontot követően keletkeztek.”

15. 2010. december 28-án a Miskolci Nyomozó Ügyészség megszüntette a nyomozást, lényegében azt megállapítva, hogy a kérelmező által előadott események valószínűtlenek. Az ügyész hangsúlyozta, hogy a kérelmezőt közvetlenül a szóban forgó bűncselekmény elkövetését követően tartóztatták le (és a bűncselekményből származó pénz még a birtokában volt), nem volt értelme annak, hogy a rendőrök a szóban forgó bűncselekmény bevallása érdekében kényszervallatást alkalmazzanak, ezért ez nehezen hihető. A rendőrség belső ügyeleti nyilvántartása alapján az ügyész meggyőződött arról, hogy az állítólagos elkövetők közül hárman K.Gy., I.F. és A.H. az incidens idejére alibivel rendelkezett, mivel az adott napon korán reggel járőrszolgálatra voltak beosztva. Ezért nem lehetséges, hogy a kérelmező kihallgatásán jelen voltak. Ezen kívül, a két biztonsági őr (G.P. és A.Z.) nem hagyhatta el állomáshelyét, ezért szintén nem lehetett jelen az incidens időpontjában. Az ügyész azt is megjegyezte, hogy a kérelmezőt a szabadlábra bocsátása és a kórházi vizsgálat között házi orvos is megvizsgálta és nem állapított meg sérüléseket. Az ügyész azt is fontosnak tartotta, hogy a kérelmező a gyöngyösi rendőrök fotóinak bemutatása során bizonytalankodott az állítólagos elkövetők személyében és saját magának is ellentmondott számos kérdésben. Végül azt a körülményt is fontosnak tartotta, hogy a kérelmező az állítólagos incidenssel kapcsolatban csak 2010. szeptember 27-én nyújtott be panaszt, azt megelőzően nem.

16. 2012. január 16-án a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség elutasította a kérelmező nyomozás megszüntetéséről szóló határozattal kapcsolatos panaszát. Az ügyész meggyőződött arról, hogy a nyomozás megfelelő és átfogó volt, és további bizonyítékok – így a kérelmező szabadlábra helyezésénél jelen lévő testvérének és barátjának meghallgatása - fölösleges lett volna. Figyelmen kívül hagyták a kérelmező azon állításait, hogy a bántalmazás mögött rasszista indítékok húzódnak meg. A döntést 2012. január 23-án közzétették a kérelmezővel.

C. Pótmagánvád

17. 2012. március 21-én a kérelmező kényszervallatás miatt pótmagánvádat emelt a nyolc állítólagos elkövetővel - vagyis hat rendőrrel és két biztonsági őrrel - szemben. A vád kitért arra is, hogy az incidens során rasszista inzultusok is történtek.

18. Az Egri Törvényszék 2012. szeptember 26-án tartott tárgyalást. A tárgyaláson a kérelmező kijelentette, hogy nem ismeri föl G.P. és A.Z. vádlottakat és nem biztos abban sem, hogy V.K. megütötte őt, ezért velük szemben elejtette a vádakat. A Bíróság ennek megfelelően e három vádlottal szemben megszüntette az eljárást.

19. A többi vádlott vagy tagadta a vádakat, vagy megtagadta a nyilatkozattételt. A Törvényszék meghallgatta Dr. S.C.-t, aki megerősítette,

hogy semmilyen külsérelmi nyomot nem látott a kérelmező testén az incidens napján a vizsgálat során. A Bíróság által kijelölt orvosszakértő azt állította, hogy amennyiben a kérelmezőn tényleg lettek volna a szóban forgóhoz hasonló sérülések Dr. S.C. vizsgálatakor, akkor ő ezeket mindenképp észlelte volna. A Bíróság tanúként hallgatta meg a kérelmező édesanyját, testvérét és egy barátját (két utóbbit nem hallgatták meg a nyomozás során), akik a Gyöngyösi Rendőrkapitányság előtt várták őt szabadon bocsátásakor. Mindannyian azt állították, hogy a szabadonbocsátás időpontjában a kérelmezőn már voltak sérülések.

20. A Törvényszék bizonyítottnak tekintette, hogy K.Gy., I.F. és A.H. alibivel rendelkezett az incidens időpontjára. Két másik rendőr, B.T. és Z.M. tekintetében a Bíróság kiemelte, hogy bár a kérelmező állítása szerint a bántalmazás célja az volt, hogy rákényszerítsék legalább három lopás beismerését „melyet végül megtett”, a kihallgatás jegyzőkönyvében további lopásról nem történik említés. A bíróság szintén hangsúlyozta, hogy a kérelmező állításával ellentétben a Gyöngyösi Rendőrkapitányságon a két rendőr nem lehetett folyamatosan jelen, mivel 3 óra és 5 óra között egy másik városban, Gyöngyöspatán voltak helyszínelésen.

21. 2012. november 28-án az Egri Törvényszék a rendőröket bizonyíték hiányában felmentette. Az ítélet indoklása szerint a bíróság okirati bizonyítékokra hagyatkozott a kérelmező letartóztatása és kihallgatása tekintetében, az ügyeleti nyilvántartásra alapozott a szóban forgó rendőrök vonatkozásában, egyébként pedig a kérelmező előadására, az orvosi dokumentációra és a rendőrök tanúvallomására hivatkozott.

22. A kérelmező nem fellebbezett.

D. Büntetőeljárás a kérelmezővel szemben.

23. Miután a kérelmező vádat emelt V.K. ellen, melyet aztán elejtett, hamis vád miatt eljárás indult a kérelmezővel szemben. 2013. november 7-én az Egri Járásbíróság megállapította, hogy a kérelmező bűnös a vád tárgyává tett bűncselekményben és 3 év próbaidőre bocsátotta. Az Egri Törvényszék 2014. június 14-én lényegében hatályában fönntartotta ezt az ítéletet, azzal, hogy a kérelmező büntetését 180 nap közmunkára változtatta.

II. RELEVÁNS HAZAI JOG

24. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. szóbanforgó időszakban hatályos, az ügyre vonatkozó rendelkezései a következők voltak:

53. §

„(1) A sértett az e törvényben meghatározott esetekben pótmagánvádlóként léphet fel, ha

a) az ügyész vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította, vagy a nyomozást megszüntette,

b) az ügyész a vádemelést részben mellőzte,

c) az ügyész a vádat elejtette,

d) az ügyész a nyomozás eredményeként közvádra üldözendő bűncselekményt nem állapított meg, ezért nem emelt vádat, illetőleg a vád képviselőt - magánvádas eljárásban elrendelt nyomozás eredményeként - nem vette át,

e) az ügyész a tárgyaláson a vádat azért ejtette el, mert megítélése szerint a bűncselekmény nem közvádra üldözendő.

...

III. RELEVÁNS NEMZETKÖZI ANYAGOK

25. „*A gyűlöletbűncselekménnyel kapcsolatos ügyészségi eljárás – gyakorlati útmutató*” című anyag, melyet az Office for Democratic Institutions and Human Rights of the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE/ODIHR) 2014-ben adott ki, a következő releváns kitételeket tartalmazza:

3. fejezet: Az eset kidolgozása

“Előítélettel kapcsolatos indikátorok használata gyűlöletbűncselekmények esetén

Az ügyész számára néha már első olvasásra is egyértelmű, hogy a bűncselekményt előítéletből követték el. Ilyen eset, ha az elkövetés tényállása olyan szavakat vagy szimbólumokat tartalmaz, mely előítéletet bizonyít, vagy ha a gyanúsított elismeri, hogy a bűncselekményt előítéletből követte el.

Azonban ha az előítélet nem egyértelmű, az előítélettel kapcsolatos indikátorok kitűnő segítséget nyújtanak abban, hogy megállapíthassuk, vajon a bűncselekmény gyűlöletbűncselekmény-e. Az előítélet indikátorok a nyomozóknak és ügyészeknek abban segítenek, hogy megmutatják azokat a faktorokat, melyek előítélettel kapcsolatos indítékot bizonyítanak. Az ilyen indikátorok közül egy vagy több jelenléte előítélet alapú bűncselekményre utal és ilyen esetben tovább kell nyomozni az indíték tekintetében. Az előítélet indikátorok objektív kritériumokat tartalmaznak, mellyel valószínűsíthetők az indítékok, de nem feltétlenül bizonyítják azt, hogy az elkövető előítéletből követte el a bűncselekményt. Többet közülük közvetett bizonyítékként lehet alkalmazni a bűncselekmény indítéka tekintetében, melyet az alábbiakban részletezünk. Egy ügy gyűlöletbűncselekményként való minősítése, akár a rendőrség akár az ügyészség által az eljárás különböző szakaszaiban történhet. Az előítélet indikátorok ezért mind a tett színhelyén mind később a bűncselekmény bizonyítékainak vizsgálatakor alkalmazhatók. Egyes országok egyedi, saját előítélet indikátorokat dolgoztak ki, melyeket a rendőrség és ügyészség minden egyes esetben alkalmaz, az indíték megállapítása céljából.

...

3.1.2 A támadás brutalitása

Erőszak alkalmazása esetén, ha más indok nincs és faji vagy más szempontú hovatartozási különbség van az áldozat és az elkövetők között, a bűncselekmény brutalitása fontos mutatója annak, hogy a bűncselekményt előítéletből követhették el. Bárki lehet gyűlöletbűncselekmény áldozata, függetlenül attól, hogy kisebbségi csoport tagja-e. Azonban egyes csoportok tagjai aránytalanul több gyűlölet bűncselekmény áldozatai lesznek, vallási, faji, etnikai alapon, fogyatékoságuk vagy szexuális irányultságuk miatt. Egyes esetekben, melyek ritkák ugyan, a gyűlölet bűncselekmények célja, hogy extrém, brutális erőszakot alkalmazzanak, mellyel az elkövetők megpróbálják emberi mivoltuktól megfosztani azokat az áldozatokat, akikkel szemben előítéleteik vannak, illetve akiket gyűlölnek. Így, ha az áldozat ilyen kisebbségi csoport tagja, vagy ennek látszata áll fenn és nincs más egyértelmű indok (például gazdasági), további vizsgálatot kell végezni a bűncselekmény indítéka tekintetében.

...

3.3 Együttműködés a gyűlöletbűncselekmény áldozataival és tanúival

A gyűlöletbűncselekményeknek van néhány olyan megkülönböztető vonásuk melyeket az ügyészeknek és nyomozóknak észben kell tartani az áldozatoktól és tanúktól kapott bizonyítékok mérlegelése során. Gyakran előfordul, hogy a gyűlölet bűncselekmény áldozatai nem szívesen mondják el áldozattá válásuk teljes történetét amelynek több oka van. Gyakran a társadalom szélére szorult társadalmi csoport tagjai ők, akik a hátrányos megkülönböztetésüket napi szinten megélik. A hatóságoknak figyelembe kell venni azt is, hogy egyes áldozatok számára a jogi végrehajtó szervezetek megjelenése önmagában is problémát jelenthet. A gyűlölet bűncselekmények áldozataival való különleges elbánásra vonatkozó követelményeket regionális jogi dokumentumok, mint például az Európai Unió áldozatokkal kapcsolatos irányelve is tartalmazza.

...

3.4 A bizonyítékok előkészítése

Amennyiben az ügyész meggyőződött arról, hogy a bűncselekmény indítéka előítélet, a következő lépés annak biztosítása, hogy az előítélet indítékát megfelelően alátámasszák bizonyítékokkal, vagy további bizonyítékokat gyűjtsön, ha nem áll rendelkezésre megfelelő mennyiségű bizonyíték. Bár az előítélet, mint indíték bizonyítása megkülönbözteti a gyűlölet bűncselekményeket más bűncselekményektől, ezt a különbségtételt nem szabad eltúlozni. Az ügyészeknek gondoskodni kell arról, hogy a vádlott tudatállapotát bizonyítsák, így ide tartozik a szándékosság, a gondatlanság vagy a hanyagság. Akárcsak ezeknél a tudati tényezőknél, a motívum, vagy indok a szavakból vagy tettekből illetve az esemény egyéb körülményeiből következik. Amint ebben a fejezetben korábban is említettük, az ügyészség alkalmazhatja az előítéleti indikátorokat a gyűlölet bűncselekmény bizonyítékainak összegyűjtése során. Tekintve, hogy a gyűlölet bűncselekmények üzenetet hordozó bűncselekmények, az elkövetők gyakran egyértelmű jelét hagyják az indítéknak, mely azonosítható ha a megfelelő helyen keressük őket. A gyűlöletbűncselekménnyel kapcsolatos eljárás során az ügyész gyakran a vádlott nyilatkozatára vagy elismerésére alapoz. Elismerő vallomás hiányában az ügyészség a bizonyítékok összességének mérlegelésével közvetett bizonyítékokból is vonhat le következtetéseket.

...

3.4.2 A közvetlen bizonyítékok jellemző fajtái és forrásai

Tekintve, hogy a gyűlölet bűncselekmények üzenetet hordozó bűncselekmények, az elkövetők gyakran kívánják mások tudtára hozni indokaikat. Ezért gyakran tesznek agresszív megjegyzéseket az áldozatra, vagy a helyszínen gyűlöletet hordozó szavakat vagy szimbólumokat hagynak graffiti formájában. Az elkövető dicsekedhet tetteivel barátoknak, családtagoknak vagy nyilvános helyen is. Gyakran elismerik a rendőrségnek vagy nyomozóknak előítéletüket. Az a kulcskérdés, hogy felderítsük, mikor, hol és kinek ismerte el az elkövető az indokait. Ezzel kapcsolatban jó kiindulópont annak megállapítása, hogy a gyanúsított közvetlenül a bűncselekmény elkövetése előtt vagy azt követően hol járt, hol fordul elő gyakrabban, mivel így módon lehet olyan tanúkat találni, akik hallhatták a gyanúsított elismerését. A bűncselekményt közvetlenül megelőzően vagy közvetlenül azt követően mondott szavak sokkal könnyebben használhatóak fel, mint azok, amelyeket sokkal előbb vagy sokkal később mondott a gyanúsított. A cselekményt követően később mondott kijelentéseket nem is használják fel közvetlenül az ügy során, mégis használható lehet információk szerzése vagy pedig a nyomozás irányítása szempontjából. Például az ilyen kijelentések elég alapot szolgálhatnak arra, hogy nagyobb beavatkozást igénylő nyomozati cselekményeket hagyassanak jóvá a bírakkal, így például a gyanúsított otthonával kapcsolatos házkutatási parancs, munkahelyének átkutatása, személyes tárgyainak átkutatása beleértve mobiltelefonok vagy számítógépek átkutatását.”

IV. RELEVÁNS HAZAI ANYAGOK

26. A magyar ügyészségnek az előítéletből elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos, az OSCE/ODIHR 2010. évi munkaanyagában található ajánlásokon alapuló eljárási szabályzata a következő ide vonatkozó kitételeket tartalmazza:

„A gyűlöletbűncselekmények bizonyítása nehezebb. Közvetlen bizonyítékokkal kell alátámasztani, hogy a bűncselekményt előítélet motiválta. Ez a büntető igazságszolgáltatás szereplőitől több munkát igényel.... Az ügyészeknek biztosítaniuk kell, hogy a súlyosabb büntetés kiszabását alátámasztó bizonyítékok a bíróság rendelkezésére álljanak.

...

Az előítélet fennálltának indikátorai

...

A gyanúsított és az áldozat különbözik a nemzeti, etnikai hovatartozása vagy vallásos vagy szexuális irányultsága szempontjából.”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 3. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

27. A kérelmező azt kifogásolta, hogy bántalmazta őt a rendőrség és a hatóságok a bántalmazással kapcsolatban nem folytattak le hatékony nyomozást, mellyel megsértették az Egyezmény 3. Cikkét mely a következőképpen rendelkezik:

“Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

A. Elfogadhatóság

28. A Kormány előadta, hogy bár a kérelmező alkalmazta a pótmagánvádas eljárást, végül nem fellebbezett a 2012. november 28-án hozott ítélet ellen. A Kormány álláspontja szerint az ilyen eljárás lefolytatása jelentette volna a hatékony jogorvoslatot, melyet az adott esetben ki kellett volna meríteni.

29. A kérelmező hangsúlyozta, hogy a pótmagánvád csak kivételes jogi lehetőség, ahol nagyon kevés az esély a sikerre, és az áldozatnak nincs lehetősége bizonyítékok gyűjtésére. Ez az eljárás nem biztosítja az áldozat számára azt a lehetőséget, hogy orvosolja a nyomozás során elkövetett mulasztásokat, mi több, a pótmagánvádlónak azt a kockázatot is vállalnia kell, hogy amennyiben a Bíróság felmenti a vádlottat, akkor hamis vádért fogják felelősségre vonni. Ha pedig a pótmagánvád nem hatékony jogorvoslat, amint azt előadta, akkor a pótmagánvádi eljárásban előterjesztendő fellebbezési lehetőség még kevésbé hatékony. A kérelmező statisztikai kimutatásokat terjesztett a Bíróság elé, melyek azt bizonyítják, hogy a pótmagánvád alapján Magyarországon nagyon kicsi az esélye a sikernek, különösen közhatalmi tisztviselőkkel szemben.

30. A Bíróság hangsúlyozza, hogy a hazai jogorvoslat kimerítésével kapcsolatos alapelveket nemrégiben a *Chiragov and Others v. Armenia* [GC] (no. 13216/05, §§ 115-116, ECHR 2015) ügyben dolgozta ki. A Bíróság megállapítja különösen, hogy amennyiben az Egyezmény állítólagos megsértésével szemben több lehetséges jogorvoslat áll a kérelmező rendelkezésére, akkor ő dönt arról, hogy a jogorvoslatok közül melyiket választja. Az Egyezmény 35. Cikke oly módon alkalmazható, hogy az megfeleljen a kérelmező aktuális helyzetének és ily módon biztosítsa az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok hatékony védelmét (ld. *B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi v. Slovenia*, no. 42079/12, § 25, 17 January 2017, további hivatkozásokkal). A Bíróság korábban már megállapította, hogy ha a kérelmező erőszakos cselekmény miatt büntetőfeljelentést tett, melyben azt is szövé tette, hogy a cselekmény

mögött diszkriminációs indokok vannak, akkor az adott személy nem köteles további vádemeléssel érvényesíteni a jogait (lásd *R.B. v. Hungary*, no. 64602/12, § 62, 12 April 2016).

31. A jelen ügyben a kérelmező büntető feljelentést tett a feltételezett elkövetők ellen, majd az eljárás megszüntetéséről szóló első fokú határozatok ellen további panasszal élt. Ezek az eljárások alkalmasak voltak arra, hogy kártalanítsák a kérelmezőt, és ha szükséges, megbüntessék a felelősöket. Ezért a Bíróság elfogadja, hogy a kérelmező nem volt köteles a fentiekén kívül a pótmagánváddal kapcsolatos fellebbezéssel folytatni az ügyet, mivel ennek aztán a büntető feljelentéssel azonos következménye lehetett volna (lásd. *mutatis mutandis, Borbála Kiss v. Hungary*, no. 59214/11, § 26, 26 June 2012, és *Matko v. Slovenia*, no. 43393/98, § 95, 2 November 2006).

32. Így el kell utasítani a Kormánynak azt az előzetes kifogását, hogy a hazai jogorvoslatokat a kérelmező nem merítette ki.

33. A Bíróság megállapítja, hogy a panasz az Egyezmény 35. Cikk 3 (a) pontja alapján nem nyilvánvalóan alaptalan. Szintén megállapítja, hogy a kérelem más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért a kérelmet elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdemi kérdések

1. A felek előadásai

34. A kérelmező előadta, hogy fizikai bántalmazást szenvedett, melyet tulajdonképpen el is ismert a Kormány. A Bíróság esetjogával összhangban a Kormányt terheli a bizonyítás a tekintetben, hogy mikor és hogyan keletkeztek egy olyan magánszemély sérülései, akit egészségesen vettek rendőri őrizetbe és szabadlábra helyezéskor sérült volt. A Kormány azonban nem adott elfogadható magyarázatot arra, hogy ha a sérülések nem a rendőrkapitányságon keletkeztek, akkor mikor és hogyan történtek.

35. Ezen kívül a kérelmező azt is előadta, hogy a 3. Cikk szempontjából, nem folytattak megfelelő vizsgálatot az általa felhozott vádakkal kapcsolatban. Ami a legfontosabb, a nyomozó hatóságok a bizonyítási eljárás során nem hallgatták meg testvérét és barátját, akik tanúsították volna, hogy a rendőrkapitányságról történt szabadon bocsátásakor már voltak sérülései.

36. A Kormány hangsúlyozta, hogy ha a kérelmező vádjaival kapcsolatban ésszerű kétség merül föl a tekintetben, hogy a vádlottak mikor és hogyan okozták a sérüléseket, akkor nem állapítható meg büntető szankció a vádlottakkal szemben. Dr. S.C. rögzítette, hogy nem talált sérüléseket, amikor a kérelmezőt az állítólagos incidenst követően nem sokkal megvizsgálta, és ez ésszerű kétséget támaszt afelől, hogy mikor keletkeztek a sérülések.

37. A Kormány azt is előadta, hogy a kérelmező állítólagos bántalmazásával kapcsolatos nyomozás megfelelő, gyors és alapos volt. A nyomozás során a hatóságok minden olyan tanút meghallgattak, akik érdemi és releváns információt tudtak szolgáltatni az eseményekkel kapcsolatban.

2. A Bíróság Mérlegelése

(a) Az állítólagos bántalmazás kérdése

38. Az Egyezmény 3. Cikke a demokratikus társadalmak egyik legalapvetőbb értékét fogalmazza meg. A kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalma a civilizáció olyan értéke, mely szorosan kapcsolódik az emberi méltóság tiszteletben tartásához. Eltérően az Egyezmény más érdemi rendelkezéseitől, a 3. Cikk nem tartalmaz kivételeket és nincs lehetőség arra, hogy a 15. Cikk 2. pontja alapján a nemzet létét fenyegető közveszély esetén el lehessen térni tőle. Az Egyezmény teljes mértékben tiltja a kínzást és az embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést, függetlenül attól, hogy mit követett el a szóban forgó személy, és ez még a legnehezebb körülmények között, mint például a terrorizmus és a szervezet bűnözés esetén is alkalmazandó (lásd többek között *Bouyid v. Belgium* [GC], no. 23380/09, § 81, ECHR 2015, további hivatkozásokkal).

39. A 3. Cikk megsértését jelentő bántalmazásra vonatkozó vádakat megfelelő bizonyítékokkal kell alátámasztani. E bizonyítékok mérlegelése során a Bíróság az „ésszerű kétséget kizáró” mércét alkalmazza, azzal a feltétellel azonban, hogy az ilyen bizonyítékok megfelelően meggyőző, világos és egyértelmű következtetésekből vagy olyan tényállási elemekből kell összeálljanak, melyeket nem cáfoltak meg (ld. többek között *Bouyid*, § 82. id fent).

40. Ez utóbbi tekintetében a Bíróság kifejtette, hogy ha egy eseménnyel kapcsolatos információról teljes mértékben vagy jórészt a hatóságnak van kizárólagos tudomása, mint például hatósági őrizetben lévő személyek esetén, határozottan vélelmezni kell, hogy a sérülések az őrizet alatt történtek. Ennél fogva a Kormányon van a bizonyítási teher, melynek során az áldozat előadásának cáfolata érdekében megfelelő és meggyőző bizonyítékokat kell előterjesztenie. Ezt támasztja alá az a tény, hogy az őrizetben lévő személyek kiszolgáltatott helyzetben vannak, és a hatóságok feladata az, hogy gondoskodjanak a védelmükről (lásd többek között *Bouyid*, 83. pont, id. fent).

41. A bántalmazásnak egy bizonyos súlyossági fokot el kell érnie annak érdekében, hogy a 3. Cikk alkalmazásra kerüljön. E minimális szint mérlegelése az ügy összes körülményétől, például a bántalmazás időtartamától a fizikai vagy mentális hatásától, bizonyos esetben az áldozat neme kora vagy egészségi állapotától függ. További faktorok közé tartozik a

cél, melynek érdekében a bántalmazást alkalmazták, valamint az indíték vagy motiváció, bár nem feltétlenül zárja ki a 3. Cikk megsértésének megállapítását az, ha nem áll fent az áldozat megalázásának szándéka. Szintén figyelembe kell venni a bántalmazás körülményeit, ilyen a súlyosabb feszültségről árulkodó atmoszféra, vagy feszült lelkiállapot (lásd többek között *Bouyid* 86. pont, id. fent).

42. Az adott esetben a kérelmező panasza szerint rendőrségi brutalitásnak volt áldozata. Valóban igaz, hogy a helyi háziorvos, aki a szabadlábra bocsátását követően megvizsgálta a kérelmezőt, nem talált a kérelmezőn külsérelmi nyomokat, azonban megállapította, hogy a bordái fájnak és azt javasolta, hogy menjen kórházba és szerezzen orvosi látlevelet. A Bugát Pál kórház által nem sokkal ezt követően kibocsátott látlevelét azonban arról tanúskodott, hogy a kérelmezőn több sérülés van, melyet később az Albert Schweitzer Kórház is megerősített.

43. A Bíróság nem osztja a Kormánynak azt a nézetét, hogy az a tény, hogy a háziorvos nem rögzített semmilyen külsérelmi nyomot, önmagában kétségbe vonhatóvá teszi a kérelmező eseményekkel kapcsolatos előadását, különösen arra tekintettel, hogy a doktornő csak a kérelmező felsőtestét vizsgálta meg (lásd 12. pont fent). Dr. S.C. nem készített semmilyen írásos feljegyzést a kérelmező otthonában tett látogatásáról, illetve a vizsgálat részleteiről, melyet csak utólag lehetett rekonstruálni. Mivel a kérelmező az állítólagos incidens után nagyon hamar orvosi segítséget igényelt, beleértve egy másik városba való utazást is, a Bíróság ennek a kérdésnek nem tudott nagy jelentőséget tulajdonítani és ez semmiképpen nem tekinthető olyan fontosnak, mely aláásná a kérelmező 3. Cikkre alapított ügyét (ld. *mutatis mutandis*, *Balogh v. Hungary*, no. 47940/99, § 49, 20 July 2004). Egy esetleges ellenkező döntés azt a feltételezést jelentené, hogy a kérelmező a sérüléseit saját magának okozta, vagy Dr. S.C. látogatása és a Bugát Pál kórház vizsgálata között eltelt igen rövid időszakban olyan vitába keveredett, melyről nem született írásos dokumentum, amely kevésbé valószínű.

44. Mindemellett a Bíróság azt is megjegyzi, hogy a kérelmezőt a rendőrkapitányságról körülbelül hajnali 2 órakor engedték el és három tanú is bizonyította a Bíróság előtt, hogy a szabadlábra bocsátás időpontjában már voltak rajta külsérelmi nyomok. A Kormány nem cáfolta a kérelmezőnek azt az előadását, hogy ezek a személyek ezt követően folyamatosan a kérelmezővel együtt voltak egészen a Bugát Pál Kórházban történt vizsgálatig, ennél fogva tanúsítani tudták, hogy a rendőrkapitányság épületének elhagyását követően a kérelmezőt nem érték sérülések. Mi több, ugyanazon a napon, a kérelmező a Bugát Pál és az Albert Schweitzer Kórházakban is megfordult orvosi látlevelt beszerzése érdekében. Amint azt a Bíróság is megállapította, a látleveltek megerősítették a külsérelmi nyomok fennállását. Végül a Bíróság megjegyzi, hogy az egészségügyi

orvossalakértő is megállapította, hogy az orvosi látteleetek a kérelmező által leírt eseményeket tükrözték.

49. Ilyen körülmények között a Bíróság csakis arra a következtetésre tudott jutni, hogy a hatóságok nem álltak elő elfogadható magyarázattal a kérelmező sérülései tekintetében. A Bíróság a rendelkezésére álló összes dokumentum alapján azt állapítja meg, hogy a Kormány nem bizonyította megfelelően, hogy a kérelmező sérülései nem a rendőri őrizet alatt keletkeztek.

45. Ennél fogva az Egyezmény 3. Cikkét ebből a szempontból megsértették.

(b) A nyomozás állítólagos elégtelensége

46. A Bíróság hivatkozik az *El-Masri v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* [GC] (no. 39630/09, §§ 182-185, ECHR 2012) és a *Mocanu and Others v. Romania* [GC] (nos. 10865/09 and 2 others, §§ 316-326, ECHR 2014 (extracts)) ügyekben lefektetett általános elvekre. Ezen elvek szerint az állami szervek által alkalmazott kínzás, embertelen vagy megalázó elbánás vagy büntetés tilalma a gyakorlatban nem érvényesülne, ha nem lenne olyan eljárás, melynek keretében az állami szervek által őrizetben tartott személyek bántalmazásával kapcsolatos vádakát kivizsgálják. Így, figyelembe véve az Egyezmény 1. Cikk alapján az államot terhelő általános kötelezettséget mely szerint „biztosítani kell a joghatóságuk alatt álló minden személy számára az Egyezményben meghatározott jogokat és szabadságokat” a 3. Cikk rendelkezései ennél fogva azt foglalják magukba, hogy szükségszerűen léteznie kell hatékony hivatalos nyomozási eljárásnak, melynek keretében az egyén hatékonyan érvényesítheti jogait, ha a 3. Cikket sértő bánásmódot tanúsítottak vele szemben a rendőrségen vagy más hatóságoknál. Az ilyen vizsgálat célja lényegében az, hogy biztosítsa a hazai jogban megfogalmazott tilalmak végrehajtását arra az esetre, ha az állam alkalmazottai vagy állami szervek kínzást, embertelen vagy megalázó elbánást vagy büntetést alkalmaznak és biztosítsa azt, hogy az eljárásuk során alkalmazott bántalmazásért felelősségre lehessen őket vonni (lásd *Bouyid*, cited above, §§ 114-117 pontok).

47. A Bíróság kiindulásképpen megállapítja, hogy az ügyészség nem tett meg mindent annak érdekében, hogy megállapítsa a kérelmező által leírt incidens eseményeinek kronologikus sorrendjét. Ennek keretében az ügyész számára kielégítő volt, hogy három vádlott K.G. I.F. és A.H. alibivel rendelkezett reggel 5 óra 51 perc és 6 óra 33 perc között, amikor a kihallgatás megtörtént, és velük szemben ezen az alapon megszüntette a nyomozást. Valóban igaz, hogy a kérelmező által aláírt jegyzőkönyv szerint a kihallgatás 5 óra 51 perc és 6 óra 33 perc között zajlott, azonban az ügyész nem foglalkozott a kérelmezőnek azzal a panaszával, hogy a letartóztatása

illetve az ismételt bántalmazása ennél sokkal hosszabb ideig tartott az adott este és reggel folyamán. Ha ez igaz volt, akkor az említett rendőrök alibije legalábbis nem volt teljes.

48. Ezen felül a Bíróság azt is figyelembe veszi, hogy a jelen ügy másik kulcsfontosságú eleme az a kérdés, hogy vajon volt-e sérülése a kérelmezőnek a rendőrségi őrizetből való szabadlábra helyezés időpontjában. Mivel úgy tűnik, hogy a hazai gyakorlat nem kívánja meg, hogy az őrizetbe vett személyeket orvos vizsgálja meg a szabadon bocsátásuk előtt, ezért egyetlen lehetséges módja volt annak, hogy megbizonyosodjanak a fenti kulcsfontosságú elemről, mégpedig az, hogy tanúként hallgassák meg a kérelmező édesanyját, testvérét és a barátját. Mi több, úgy tűnik, hogy ők folyamatosan együtt voltak a kérelmezővel a szabadlábra bocsátásától a Bugát Pál Kórházban történt megvizsgálásáig, ezért abban a helyzetben voltak, hogy bizonyítékot szolgáltatassanak abban a kérdésben, hogy szenvedett-e sérülést a kérelmező a rendőrkapitányság épületén kívül.

49. Azonban a nyomozó hatóságok e tanúk közül csak a kérelmező édesanyját hallgatták meg. Bár az édesanya állításai a hatóságok szemében nem voltak nagy jelentőségűek, mégsem kísérelték meg ezek megerősítését, a másik két tanú, a kérelmező testvére és barátja meghallgatásával. A Bíróság számára ez a mulasztás a hatóságok által lefolytatott hivatalos nyomozás fontos problémája volt. Nem tekinthető a probléma orvoslásának az sem, hogy a három tanút később az ezt követő pótmagánvádas eljárásban meghallgatták.

50. A hatóságok a határozatukat főként az állítólagos elkövetők és más rendőrök nyilatkozataira, valamint a rendőrség belső nyilvántartására alapozták. A Bíróság valószínűtlennek tartja, hogy ez az eljárás tisztázza a kérelmező panaszának központi elemét, azt, hogy letartóztatása alatt állami alkalmazottak bántalmazták őt.

51. Ilyen körülmények között megállapítható, hogy nem történt hatékony vizsgálat a kérelmező panaszai tekintetében, ezért a Bíróság megállapítja, hogy ebből a szempontból megszüntették az Egyezmény 3. Cikkét.

II. AZ EGYEZMÉNY 14. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

52. A kérelmező azt is kifogásolta, hogy bántalmazása és az ezt követő hatékony vizsgálat elmaradása részben roma származásának is köszönhető. Előadta, hogy az Egyezmény 14. Cikkét is megsértették, mely a következőképpen rendelkezik:

„A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás,

vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.”

A. Elfogadhatóság

53. A Kormány előadta, hogy a kérelmező semmilyen formális vádat nem terjesztett elő a magyar hatóságok előtt, melyben bántalmazásának faji előítéllettel kapcsolatos indokait említette volna, tehát nem merítette ki a hazai jogorvoslati lehetőségeket. Bár büntetőfeljelentésében és azt követően említette, hogy bántalmazása során származására vonatkozó visszaélésszerű megjegyzéseket tettek, sosem állította, hogy roma származása miatt szenvedte el a bántalmazásokat.

54. A kérelmező azzal érvelt, hogy a kényszervallatással kapcsolatos feljelentése – melyben rasszista visszaélést is említett – annak állításaként értelmezendő, hogy roma származása miatt verték meg. Hivatkozott az Organization for Security and Co-operation in Europe által kiadott Gyűlölet bűncselekmények üldözése – gyakorlati útmutató (lásd 29. pont fent) című dokumentumra és a magyar ügyészség jegyzőkönyvére az előítéletből elkövetett bűncselekmények tekintetében (lásd 30. pont fent), melyek megerősítik azt, hogy az áldozat származását rasszista motivációjú bűncselekmények esetén fontos faktorként kell figyelembe venni. Az ilyen indokot a hatóságnak saját kezdeményezésére kellett volna megvizsgálnia.

55. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező következetesen állította a hatóságok előtt (lásd 16. és 21. pontok fent), hogy az állítólagos bántalmazások során mindvégig visszaélésszerű rasszista megjegyzések célpontja volt. Ezért a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező felhívta a hazai hatóságok figyelmét a szóban forgó körülményre, így lehetővé tette számukra azt, hogy orvosolják a problémát. Ezért a Kormány előzetes kifogását a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésének elmulasztásával kapcsolatban el kell utasítani.

56. A Bíróság megállapítja, hogy a panasz az Egyezmény 35. Cikk 3 (a) pontja tekintetében nem nyilvánvalóan alaptalan. Azt is megállapítja, hogy más okból sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadottnak kell nyilvánítani.

B. Érdemi kérdések

1. A felek előadásai

57. A kérelmező azt állította, hogy bántalmazása során a rendőrök ismételt hivatkoztak roma származására, mely nyilvánvalóan mutatja az eljárás rasszista indítékát. Annak ellenére, hogy mindvégig kitartott amellett, hogy rasszista visszaélés történt, a nyomozás a lehetséges rasszista indítékot egyáltalán nem vizsgálta és az ügyészség döntése nem is említi ezt a szempontot. A kérelmező azzal érvelt, hogy a rasszista indítékot a hatóságoknak a kényszervallatás elbírálásakor súlyosító körülményként

kellett volna figyelembe venniük, mely egy újabb indok arra, hogy az ügyészségnek miért kellett volna ezt megvizsgálnia a nyomozás folyamán.

58. A Kormány előadta, hogy mivel nem volt bizonyítva, hogy bűncselekmény elkövetése történt volna, ezért a rasszista indíték nem volt releváns a nyomozás folyamán. Ennél fogva nem volt szükség az adott esetben az ezzel kapcsolatos bizonyítékok vizsgálatára. Egyébként az ügyészség rendkívül kiemelkedő figyelmet fordított a rasszista indíték vizsgálatára: A gyűlöletbűncselekmények kivizsgálása tekintetében egy erre vonatkozó ügyési protokoll van hatályban, (mely az OSCE/ODIHR 2010-es munkaanyagán alapul), melyet minden ügyész megkapott és a magyar ügyészség továbbképzési anyagának része volt.

59. A European Roma Rights Centre harmadik fél beavatkozásként a jelen ügy problémáját a „cigányellenesség” nagyítóján keresztül vizsgálta és fenntartotta, hogy Magyarországon egyre növekvő anti-roma retorika, rasszizmus és fizikai erőszak is megfigyelhető. Azzal is érvelt, hogy a rasszista indítékkal elkövetett erőszak kiszolgáltatott áldozatai valószínűleg nem tudják ésszerű kétséget meghaladó módon bizonyítani, hogy megkülönböztetés áldozatai voltak, különösen akkor, ha ügyükben a hazai hatóság elmulasztotta a hatékony vizsgálatot. Fenntartotta azt is, hogy a Bíróság 14. Cikkkel kapcsolatos elemzése a 2. és 3. Cikk eljárási rendelkezéseivel együtt olvasva (lásd például, *Nachova and Others v. Bulgaria* [GC], nos. 43577/98 and 43579/98, 6 July 2005, és *Šečić v. Croatia*, no. 40116/02, 31 May 2007), annyiban korlátozott, hogy nem ad választ arra a kérdésre, hogy a hatékony vizsgálat elmulasztása vajon nem egy szervezetileg érvényesülő rasszizmus eredménye.

2. A Bíróság mérlegelése

(a) Felel-e az alperes Állam azért, ha az áldozatok faji vagy etnikai származása miatt megalázó elbánás áldozatai lesznek.

60. A diszkrimináció azt jelenti, hogy releváns szempontból hasonló helyzetben lévő személyeket objektív vagy ésszerű indok nélkül eltérő elbánásban részesítenek (lásd *Willis v. the United Kingdom*, no. 36042/97, § 48, ECHR 2002-IV). A rasszista erőszak az emberi méltóság különösen súlyos megsértése és veszélyes következményei miatt a hatóságok részéről különösen éber és aktív reakciót kíván meg. Ennél fogva a hatóságoknak minden rendelkezésükre álló eszközt meg kell ragadni a rasszizmus és a rasszista erőszak elleni harc érdekében, mert ezzel tudják megerősíteni a demokratikus társadalom eszméjét, amelyben a különbözőség nem fenyegetésként, hanem értékként jelentkezik (lásd *Nachova and Others*, id fent, § 145).

61. Figyelemmel a kérelmező 14. Cikk megsértésére vonatkozó panaszára, a Bíróság feladata annak megállapítása, hogy a rendőrök sérelmezett eljárása során a rasszizmus indokként szerepelt-e és ennél fogva

megvalósította-e az Egyezmény 14. Cikkének megsértését, amennyiben együtt olvassuk a 3. Cikkkel.

62. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a bizonyítékok mérlegelése során az „ésszerű kétséget meghaladó” (lásd 43. pont fent) mércét alkalmazza; azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az állítólagos megkülönböztető bánásmód egyes eseteiben az alperes Kormány feladata lehet az állítólagos megkülönböztetés cáfolata és – amennyiben ez nem sikerül – úgy ezen az alapon is megállapítható az Egyezmény 14. Cikkének megsértése. Azonban – ahogy a jelen ügyben is megfigyelhetjük – ha a panasz szerint egy erőszakos cselekménynek rasszista előítélet az alapja, akkor ennek következtében az alperes Kormánynak kell bizonyítania azt, hogy az érintett személy tekintetében ez a szubjektív megközelítés nem állt fent. Bár több ország jogrendszerében megfigyelhető, hogy nem szükséges valamilyen politika vagy döntés konkrét hátrányos megkülönböztetést eredményező hatásának bizonyítása, mivel egyébként is bizonyítani kell a munkavállalás vagy pedig a szolgáltatás nyújtása tekintetében megfigyelhető állítólagos diszkriminációt, ez a megközelítés nehezen alkalmazható olyan esetben ahol erőszakos cselekmények rasszista indítéka a vád tárgya (lásd *Nachova and Others*, cited above, § 157 pont).

63. A Bíróságnak a jelen ügyben nincs kétsége afelől, hogy a kérelmező letartóztatása és kihallgatása jogszerűen történt, mivel a kérelmezőt rögtön egy bűncselekmény elkövetését követően tartóztatták le és a bűncselekményből származó pénz még mindig nála volt. Bár a Bíróság álláspontja szerint a rendőrök eljárása a kérelmező letartóztatását követően súlyosan kifogásolható, ez a magatartás önmagában nem elég annak megállapítására, hogy a rendőrök kérelmezővel szembeni magatartása rasszista indítékú volt. Ezen kívül a Bíróság álláspontja szerint az a tény, hogy a hatóság elmulasztotta az állítólagos rasszista indítékkal kapcsolatos hatékony vizsgálat lefolytatását az adott incidens tekintetében, nem helyezi a 14. Cikk és a 3. Cikk állítólagos együttes megsértésével kapcsolatos bizonyítási terhet az alperes Kormányra. Az a kérdés, hogy a hatóságok az eljárási kötelezettségeik betartásával jártak-e el, egy külön probléma melyet a Bíróság az alábbiakban tárgyal majd (lásd *Nachova and Others*, id. fent, 157 pontja).

64. Összefoglalva, valamennyi körülmény mérlegelésével a Bíróság nem találja ésszerű kétséget meghaladóan bizonyítva, hogy a kérelmező tekintetében a rendőrök eljárása rasszista indítékon alapult volna.

65. Ezért megállapítja, hogy nem történt jogsértés az Egyezmény 14. Cikke és a 3. Cikke együtt olvasása tekintetében az anyagi jogi kérdést illetően.

(b) Annak kérdése, hogy az alperes Állam teljesítette-e a lehetséges rasszista indítékkal kapcsolatos kivizsgálási kötelezettségét

66. A Bíróság hivatkozik az esetjogában régóta alkalmazott alapelvekre, melyek az Egyezmény 3. és 14. Cikkével kapcsolatosan az Állam kötelezettségeire vonatkoznak olyan esetekben, amikor az erőszakos incidenseket állítólagos rasszista indíték idézte elő, különösen az áldozat roma származása esetén (lásd *Šečić*, id. fent, §§ 50-54; *Abdu v. Bulgaria*, no. 26827/08, § §§ 40-46, 11 March 2014; *Balázs v. Hungary*, no. 15529/12, §§ 47-54, 20 October 2015; és *R.B. v. Hungary*, id. fent, §§ 39-45).

67. A bíróság megítélése szerint erőszakos incidensek vizsgálata esetén az állami hatóságoknak kiemelt kötelezettségük az, hogy minden ésszerű lépést megtegyenek annak érdekében, hogy bármilyen rasszista indítékot kiderítsenek és megállapítsák azt, hogy vajon bármilyen etnikai alapú gyűlölet vagy előítélet szerepet játszott-e az események során. Valóban igaz, hogy rasszista indíték bizonyítása gyakran rendkívül nehéz a gyakorlatban. Az alperes Államok kötelezettsége, valamely erőszakos cselekmény lehetséges rasszista felhangjával kapcsolatban csak arra szorítkozhat, hogy minden tőlük telhetőt megtegyenek, de ez nem jelenthet abszolút mércét. A hatóságnak az adott körülmények között minden ésszerű lépést meg kell tennie annak érdekében, hogy összegyűjtse és rögzítse a bizonyítékokat, minden gyakorlatilag lehetséges eszközt meg kell ragadnia az igazság kiderítése érdekében és minden tekintetben megindokolt, elfogulatlan és objektív döntéseket kell hoznia anélkül, hogy figyelmen kívül hagyna valamely gyanús tény, mely az erőszak kiváltásához rasszista indítékkal járult hozzá (lásd *mutatis mutandis*, *Nachova and Others*, id. fenn, §§ 158-159, és *Bekos and Koutropoulos v. Greece*, no. 15250/02, § 69, ECHR 2005-XIII (extracts)).

68. Ennek kapcsán a Bíróság szeretne emlékeztetni arra, hogy az állítólagos rasszista indítékok által előidézett erőszakos incidensek esetén az állami hatóságok kötelesek minden ésszerű lépést megtenni az esetleges rasszista indíték megállapítása érdekében, valamint annak tisztázása érdekében is, hogy az adott személy származásával kapcsolatos lehetséges gyűlölet vagy előítélet játszott-e bármilyen szerepet az események során. Ha a rasszista indítékkal elkövetett erőszakos és brutális cselekményeket a rasszista felhangok nélkül elkövetett cselekményekkel egyenlően kezelnék, akkor ezzel szemet hunynánk olyan cselekmények sajátosságai fölött, melyek az alapvető emberi jogok tekintetében különösen romboló hatásúak. Ilyen alapvetően különböző helyzetek megkülönböztetésének elmulasztása az Egyezmény 14. Cikkével összeegyeztethetetlen és alaptalan eljáráshoz vezethet (lásd *Škorjanec v. Croatia*, no. 25536/14, § 53, ECHR 2017 (extracts)).

69. A jelen esetben a Bíróság már megállapította azt, hogy a magyar hatóságok megsértették az Egyezmény 3. Cikkét, mivel elmulasztották az incidens hatékony kivizsgálását (ld. 56. pont fent). A Bíróság úgy véli, hogy

külön kell megvizsgálnia azt a panaszt, mely szerint az állítólagos rasszista attitűd és a rendőrség kérelmezővel szembeni visszaélései között volt-e bármilyen okozati összefüggés.

70. A panasz tárgyát képező bántalmazás kivizsgálása során a kérelmező egyértelműen kijelentette a hatóságok számára, hogy a súlyos bántalmazáson kívül a rendőrök rasszista visszaéléseket is elkövettek vele szemben. A Bíróság megjegyzi, hogy ezen esetekben a magyar ügyészség által alkalmazott továbbképzési útmutató szerinti eljárást kell követni (lásd 30. pont fent).

71. Azonban a kérelmező következetes vádjai ellenére sincs bizonyíték arra, hogy a hatóságok a lehetséges rasszista indítékokat kivizsgálták volna. Különösen megjegyzendő, hogy semmilyen intézkedés nem történt a kérelmező azon állítása kivizsgálása érdekében, hogy vele szemben rasszista visszaélések történtek.

72. Így a Bíróság megállapítja, hogy a hatóságok elmulasztották azon kötelezettségüket, mely az Egyezmény 14. Cikkéből és annak 3. Cikkével való együtt olvasásából rájuk hármlott, mely szerint minden lehetséges intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy bármilyen megkülönböztetésnek szerepe volt-e az események folyamán. Ebből az következik, hogy eljárásjogi szempontból is megsértették az Egyezmény 14. Cikkét együtt olvasva a 3. Cikkkel.

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

78. Az Egyezmény 41. cikke a következőképpen szól:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Kár

79. A kérelmező 10.000 euró nem vagyoni kárt követelt.

80. A Kormány vitatta ezt az igényt.

81. A Bíróság úgy véli, hogy a megállapított jogsértések jelentős szenvedést okozhattak a kérelmezőnek, ezért az általa követelt teljes összeget megítéli.

B. Költségek és kiadások

82. A fentiekén kívül a kérelmező 4.724 Euró plusz ÁFA költségtérítést kért a Bíróság előtti eljárás költségeire. Ez az összeg a kérelmező jogásza által végzett hatvan munkaórát jelent, 78,70 Euró plusz ÁFA óradíjjal számolva.

83. A Kormány vitatta ezt az igényt.

84. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak olyan mértékben jogosult a költségek megtérítésére, amennyiben kimutatja, hogy azok ténylegesen felmerültek, szükségesek voltak, és összegük ésszerű. A jelen ügyben a rendelkezésre álló dokumentáció és a fenti kritériumok figyelembe vételével a Bíróság a kérelmező által követelt teljes összeget megítéli.

C. Késedelmi kamat

85. A Bíróság megfelelőnek találja, hogy a késedelmi kamat az Európai Központi Bank marginális hitelkamatlábán alapuljon, melyhez három százalékpontot kell hozzáadni.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚAN

1. *Elfogadhatóvá nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 3. Cikkét megsértették azzal az elbánással, amelyet a kérelmező a rendőrség őrizetében volt kénytelen elszenvedni;
3. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 3. Cikkét megsértették azzal, hogy a hatóságok elmulasztották a hatékony vizsgálatot az incidenssel kapcsolatban;
4. *Megállapítja*, hogy nem sértették meg az Egyezmény 14. Cikkét a 3. Cikkkel együtt olvasva, azzal a panasszal kapcsolatban, hogy a kérelmezővel szembeni rendőri eljárás mögött rasszista indítékok álltak;
5. *Megállapítja*, hogy megsértették az Egyezmény 14. Cikkét a 3. Cikkkel együtt olvasva azzal, hogy a hatóságok elmulasztották a hatékony vizsgálatot az incidens hátterében esetleg meghúzódó rasszista indítékokkal kapcsolatban;
6. *Megállapítja*, hogy
 - (a) az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára a következő összegeket, továbbá az ezen összeget terhelő adókat kell kifizetnie az alperes Állam nemzeti valutájában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:
 - (i) nem vagyoni kártérítés jogcímén 10.000 (tízezer) Euró plusz az erre eső adók összege;

- (ii) költségtérítés jogcímén 4.724 (négyezerhét-százhuszonnégyszáz) Euró plusz az erre eső adók összege;
- (b) a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű egyszerű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2017. október 31-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Marialena Tsirli

Ganna Yudkivska

Jegyzőkönyvvezető

Elnök